

NOVO DOBA NEMA VIŠE TVORNIČKE BUKE, DANAS SE PROIZVODI U TIŠINI

BUDUĆNOST JE STIGLA U 'TROKUT'

PIŠE **ZDRAVKO PILIĆ**
SNIMILA, **NIKOLINA VUKOVIĆ**
STIPANIČEV/CROPIX

Evo kakve ti se sve mogućnosti otvaraju kad ti je radno mjesto internetski priključak, a stroj na kojem radiš, drebang – laptop, u ruksaku. Pa ga носиš na leđima, kao puž svoju kućicu-svoju slobodicu. I staneš tamo gdje ti je najljepši zalazak sunca, gdje je zrak čist, hrana ukusna, a sunce sjajno i toplo. Još kad svoj hobi, ono u čemu si dobar, pretvoriš u način zarađivanja...

Tek koji kilometar zračne linije od Ražina, tvornice aluminijske koja je uvela Šibenik u moderno industrijsko doba i godinama bila sinonim za njegov gospodarski razvoj, danas niče nova tvornica koja nas uvodi u novo, postindustrijsko digitalno doba, vrijeme IT tehnologija. Umjesto sjednica radničkih savjeta, danas se u toj tvornici održavaju videokonferencije na ZOOM-u, Teamsu ili nekoj drugoj aplikaciji, a umjesto "trećih smjena" koje stižu iz Benkovca i Bratiškovaca tvorničkim autobusima da bi radile u elektrolizi, danas na ekološkim prometlima – biciklima, romobilima i elektromobilima – danas tamo stižu dečki i cure iz Latvije, Indije, Engleske, kako bi odradili svojih pet, šest, sedam ili osam sati u "pogonu", sami ili s nekim drugim ljudima koji se nalaze stotinama, pa i tisućama ki-

Diana Mudrinić, direktorica Inkubatora za nove tehnologije Trokut

lometara daleko. Sve što im za to treba su laptopi koje nose u ruksaku, pametni telefoni koji su im u džepu, i internetski priključak – ili WI-Fi antena – i utičnica za struju koju dobiju u "Trokutu". Jer, o njemu je riječ, u toj priči o novoj šibenskoj tvornici, u koju je budućnost već stigla, o Centru novih tehnologija u Mandalini. Mjestu za koje većina nas u Šibeniku nema pojma čemu služi, ali nema veze, naučit ćemo mi s vremenom. Bitno je da to znaju oni koji u "Trokut" dolaze, poput **Dite Lapse** i **Marksa Lagunsa** iz već spomenute Latvije. Zemlje koju prosječni "Šibenčanac" poput mene teško zna pronaći i na karti, ali zato Latvijci nas, izgleda, lako pronađu. Kao mjesto u kojem žive i rade. Odnosno, bolje bi bilo re-

ći, imaju ured kao pravi digitalni nomadi.

Oni nisu na čekanju

A što rade?

Rade na digitalnim platformama za čistokrvne pse, na kojima povezuju njihove vlasnike i klubove vlasnika za različite sajmove, natjecanja i sve drugo što je u fokusu interesa kinologa širom Europe. Od organizacije i provizije, te članarine tih manifestacija i oni se dijelom financiraju. A dijelom i iz drugih izvora, jer je dio njihova projekta povezan i s Erasmus programom Europske unije, pa je i to jedan od načina da lakše prebrode krizu izazvanu koronom zbog koje su ovi događaji, sajmovi i manifestacije trenutno "na čekanju", kao i brojne >>

TREĆU SMJENU IZ BENKOVCA I BRATIŠKOVACA U RAZINAMA SU ZAMIJENILI NOMADI IZ LATVIJE

» druge aktivnosti – kazali su nam simpatični Latvijci uz prevoditeljsku pomoć **Diane Mudrinić**, direktorice “Trokuta”, šibenskog Centra za nove tehnologije i poduzetničkog inkubatora, otvorenog u listopadu prošle godine, vrijednog 28 milijuna kuna, od čega su 20 milijuna kuna bespovratna sredstva Europske unije.

Ovo futurističko zdanje neformalno je već od ulaza, na kojem odmah ispred vrata ima i košarkaško igralište – da bi, kad vam se vrat ukoči i oči vas zaboje od buljenja u ekran – mogli baciti “tri na tri” ili koliko vas već ima za stolovima unutar “Trokuta”, s loptom koju ste izvukli iz onog već spomenutog ruksaka. Na koncu, nije posal zec pa da će uteć. Jer, na koncu, oni koji ovdje u “Trokut” i dolaze, nisu tu da bi samo crncili i žgobavali – to mogu gdje hoće – nego da bi malo i živjeli, odnosno uživali u životu i ljepoti mjesta u koje su došli. To je, i Diti i Mareksu, bio i glavni razlog zašto su ostali u Šibeniku. Došli su u veljači tu, svidjelo im se i ostali su. Jednostavno, pripadaju generaciji koja želi upoznavati nove zemlje, nove ljude, nove kulture, koja putuje, uživaju kao turisti, a ujedno i žive, rade, zarađuju za život kao pravi nomadi. Digitalni, dakako!

Međunarodna iskustva

Diti je ovo prvo međunarodno iskustvo, u Šibeniku je s troje djece, koja su, dok ona radi, kod nas u vrtiću, a Mareks je živio duže vrijeme u Kanadi, pa je pet, šest godina bio - živio i radio - u Španjolskoj, odnosno u katalonskoj prijestolnici Barceloni, i sada je odabrao Hrvatsku. Eto kakve ti se sve mogućnosti otvaraju kad ti je radno mjesto internetski priključak, a stroj na ko-

Dita Lapsa
i Mareks
Lagrus

Ono što je kod Dite interesantno je da je, kad je s roditeljima prvi put negdje išla, putovala na more, to bio baš u Šibenik, koji ju je očarao na prvu. Imala je svega 14 godina i rekla je svojim roditeljima: ‘Ovdje ću živjeti jednog dana!’

Mareks je živio duže vrijeme u Kanadi, pa je pet, šest godina bio - živio i radio - u Španjolskoj, odnosno u katalonskoj prijestolnici Barceloni, i sada je odabrao Hrvatsku

jem radiš, drebang – laptop, u ruksaku. Pa, ga nosiš na leđima, kao puž svoju kućicu-svoju slobodnicu. I staneš tamo gdje ti je najljepši zalazak sunca, gdje je zrak čist, hrana ukusna, a sunce sjajno i toplo. Još kad svoj hobi, ono u čemu si dobar, pretvoriš u način zarađivanja. Jer, Dita je, kada je riječ o psima, bila i handler, odnosno uzgajivač i izlagač jedne zanimljive i u Hrvatskoj rijetke pasmine, velikog švicarskog planinskog psa. No, upravo će nas ona iznenaditi podatkom da jedan od vlasnika te pasmine živi i blizu nas, u Rogoznici, riječ je o gospodinu **Emanuelu Ercegoviću**. Eto što ti je internet i društvene mreže, odnosno “Fejs”. Ona je iz Latvije, pa ima bolje podatke što ima oko nas u susjedstvu nego mi iz Šibenika. Svijet je stvarno postao globalno selo! I još jedan detalj – sada u vrijeme pandemije digitalnim je nomadima, poput Dite, još lakše putovati s djecom, pa čak i školskom, jer su ionako na

“onlajn” nastavi. Dok roditelj ili roditelji rade “onlajn”, oni slušaju “onlajn” matematiku, fiziku ili sat materinog jezika. A pored svega toga, Dita i Mareks u Šibeniku su također jer im je Hrvatska, ali i BiH zanimljiva i kao područje na kojem mogu proširiti mrežu klubova vlasnika pasa, raznih pasmina, uvezati ih, zajedno s online storeima, proizvođačima hrane, opreme i svih ostalih usluga koje prate ovu – iz dana u dan – sve veću i rastuću obitelj vlasnika, ljubitelja i uzgajivača pasa.

Putujuća kuća

A k tome, u Šibeniku su i zbog “Trokuta” – jer imaju mjesto u kojem mogu raditi komforno, u miru, u okruženju koje zna što im treba i koje im to može osigurati, po povoljnim uvjetima i pristupačnoj cijeni. Danas ovdje, sutra tamo. To je valjda ono što se modernim rječnikom zove - mobilnost radne snage.

Ono što je kod Dite interesan-

David Matek

A da ne bi bilo da je sve to vezano samo za strance, ima u 'Trokutu' i našeg domaćeg svijeta, poput Davida Mateka, koji se bavi sustavima za autonomnu vožnju. To vam je ono kad auti mogu sami – bez ruku i pomoći vozača – držati traku, usporavati, dodavati gas

tno je da je, kad je s roditeljima prvi put negdje išla, putovala na more, to bio baš Šibenik, koji ju je očarao na prvu. Imala je svega 14 godina i rekla je svojim roditeljima: "Ovdje ću živjeti jednog dana!" Prošlo je od tada 20 godina, ali je ona, evo, ostvarila svoju želju i obećanje dano samoj sebi. O Šibeniku kao mjestu za življenje i "Trokutu" kao mjestu za rad govore sve najbolje. Po njima, budućnost svih uredskih poslova će biti baš u zajedničkim prostorima poput "Trokuta". Gdje svi mogu koristiti veći, zajednički prostor, po potrebi, ali se usamiti kad im treba mira i(li) privatnosti. Imjesta za igru. Dita nam spominje da je u vrijeme pandemije jako puno njezinih prijatelja uzelo kombi i putuje po Europi s djecom. Zajedno su, druže se, upoznavaju nove ljude i krajeve, a opet uče i rade, u pokretu. Kao u onoj pjesmi "Što će nama šoferima kuća, kad je naša kuća putujuća."

A da ne bi bilo da je sve to vezano samo za strance, ima u "Trokutu" i našeg domaćeg svijeta, poput **Davida Mateka**, koji se bavi sustavima za autonomnu vožnju. To vam je ono kad

auti mogu sami – bez ruku i pomoći vozača – držati traku, usporavati, dodavati gas. Radi za jednu međunarodnu firmu koja ima svoju podružnicu u Zagrebu, a David s njima komunicira preko Teamsa. Što je to, pitat ćete, kao što sam pitao i ja. E, i to vam je "onlajn" platforma, aplikacija za timski rad, kao što joj i samo ime kaže. Tako se sad radi u koroni, "remote", a sad kad su svi vidili da se tako može, a brže je i jeftinije, sve se više spominje da će tako biti i poslije pandemije. Davidovo je radno mjesto inženjer istraživanja i razvoja u autoindustriji, a posao mu je razvijanje algoritama koji se implementiraju u automobil, pa on postaje "pametniji", može obavljati sam neke stvari, i bez šofera, predviđati i reagirati na neke situacije u prometu. Eto, ako jednog dana bude moguće da sami pošaljete auto da vam samo odveze dijete u školu i vrati se nazad na parking, da znate da će u tome biti i šibenskih, odnosno Davidovih zasluga, odnosno algoritama, na kojima je ovaj inženjer čiste matematike dugo i predano radio. A tako nešto baš i nije daleka budućnost, uvjera-

va nas David, koji već četiri mjeseca radi za svog poslodavca iz "Trokuta", a tek je nedavno bio u Zagrebu da uživo upozna kolege i riješi neke formalnosti. Preko Teamsa dogovore što će raditi taj dan i to je to. Koliko ga košta mjesečno "Trokut"? Pa, 650 kuna s PDV-om. To je OK, prihvatljivo, dobra cijena, ima svoj stol, on počinje ujutro u sedam – ravnateljica veli da prvi dolazi – a radi do tri.

Besplatne radionice

"I nema udaranja karte, nitko te ne kontrolira gdje si", pitamo, a David se smije:

- A nema potrebe, ja uživam u ovome što radim, posao je izazovan, zanimljiv i uzbuđljiv, i tu se zapošljavaju baš ljudi koje najblaže rečeno, jako zanima to što rade, koji žive za to, tako da za to nema potrebe. Ljudi su dosad bili ograničeni mjestom u kojem žive, ali više ne, jer se na ovakav način može živjeti u Šibeniku, a raditi bilo gdje. Bitno je da znaš i da hoćeš - veli David koji nam kaže da u "Trokutu" ima još ljudi sličnih njemu, a direktorica spominje i **Ivana Rakića**, mladog šibenskog kreativca, koji je najpoznatiji po svojim jajomatima, automatima za prodaju jajaja, ali je još kao 18-godišnjak i samouki programer 2014. otvorio vlastitu tvrtku IVRA, što je ujedno i naziv internetske društvene mreže koju je izventao.

U "Trokutu" je, zapravo, 40-ak korisnika, među kojima ima tvrtki, d.o.o.-a, obrta, ali i priličan broj pojedinačnih korisnika, digitalnih nomada, freelancera – točnije njih 18 – tako da je pet ureda brzo popunjeno, tijekom prvog mjeseca, a kako se popunjava i open space, tako se unose i novi stolovi za proširenje kapaciteta, veli nam direktorica Diana Mudrinić. Ona najavljuje da će se "Trokut", pored sadržaja za ljude sa strane, okrenuti i Šibenčanima, kojima će pored besplatnih radionica za korištenje ZOOM-a, Teamsa ili Javascripta, programskog jezika, te prvog vala NEET akademija, pokrenuti i drugi, a uskoro će početi i s Machine learning, strojnim učenjem, i Cloud computing radionicama, s kojima se radi u oblaku, to su neka softverska rješenja, najjednostavnije kazano.

- Cilj nam je da se i naši Šibenčani imaju priliku educirati u tome – govori nam ravnateljica. A nama postaje jasno da danas bez engleskoga ne možeš nigdje dalje od Mandaline i Ražina. I da su i na njima prošla vremena tokarskog stroja i drebanga, to je sve preuzela Kina. Danas ako hoćeš nešto raditi, moraš znati raditi algoritme za te strojeve, kao David, ili barem raditi na umrežavanju i uslugama poput Dite i Mareksa...